

III. Proces van aanvraag aangaande bewijsstukken voor de inschrijving als gerechtigde in de hoedanigheid van gepensioneerde (pensioenattesten)

1. Inleiding

Deze omzendbrief geeft een overzicht van de afspraken die werden gemaakt tussen de directie toegankelijkheidsgegevens, afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens, van de dienst voor administratieve controle en de verzekeringsinstellingen, over de wijze en de modaliteiten waaronder een aanvraag bij de directie, aangaande een bewijsstuk voor de inschrijving als gerechtigde in de hoedanigheid van gepensioneerde, dient te gebeuren.

Deze afspraken handelen over volgende stappen in de aanvraag :

1. Aanvraagmodaliteiten
2. Ontvankelijkheidsvoorwaarden
3. Antwoordmodaliteiten
4. Handelingen (bij het ziekenfonds en/of de V.I.) die aanvraag voorafgaan: In een latere fase, na verdere bespreking met de pensioeninstanties en de verzekeringsinstellingen, zal aan deze omzendbrief ook een punt worden toegevoegd met een “checklist” van informatievragen die de verzekeringsinstelling aan het lid zelf kan stellen, vooraleer een aanvraag te doen bij de Directie toegankelijkheidsgegevens.

2. Aanvraagmodaliteiten

Elke aanvraag aangaande een bewijsstuk voor de hoedanigheid van gepensioneerde bij de Directie toegankelijkheidsgegevens dient steeds vanuit de verzekeringsinstelling (landsbond) te gebeuren, zodat de landsbond zijn coördinerende rol kan vervullen en eventueel overbodige aanvragen kan filteren. Indien een aanvraag toekomt vanuit een ziekenfonds zal deze worden geweigerd en zal het ziekenfonds worden gevraagd de aanvraag in te dienen via zijn landsbond.¹

 Indien een aanvraag gebeurt via mail wordt het e-mailadres dac-acces@riziv.fgov.be gebruikt. Het onderwerp van de mail wordt als volgt opgemaakt: aanvraag hoedanigheid van gepensioneerde, gevolgd door de naam (voornaam gevolgd door de familienaam) en het INSZ-nummer van de betrokken sociaal verzekerde.

Elke aanvraag moet duidelijk het voorwerp ervan preciseren.

1. *Mutatis mutandis* geldt dit ook voor de Hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering: de aanvraag dient steeds vanuit de Hulpkas te gebeuren, en niet vanuit een gewestelijke dienst.

De Directie toegankelijkheidsgegevens, afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens, stelde immers vast dat in een zeer groot aantal gevallen, een vraag die werd ingediend als vraag om een *duplicaat*, in werkelijkheid niet als doel had een duplicaat te bekomen, maar dat het na veel bijkomend onderzoek bleek te gaan om diverse andere vragen aangaande de bewijzen van de hoedanigheid van gepensioneerde.

Indien louter de vraag wordt gesteld of de dienst een duplicaat kan opmaken, zal het antwoord bestaan uit: of een duplicaat (bijlage 4), of het antwoord dat er geen duplicaat kan worden opgemaakt, of nog dat het gaat om een attest voor een pensioen dat geen recht genereert op het gebruik als gerechtigde van de hoedanigheid van gepensioneerde, zonder verdere uitleg.

Hier volgen enkele niet-limitatieve voorbeelden van aanvragen binnen het proces aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde:

- persoon X was jarenlang ingeschreven als PTL van persoon Y. Persoon Y overleed op 01.02.2017. Persoon X beschikt ook over een persoonlijk rustpensioen. Het attest werd in 2000 afgeleverd op papier. Het papieren pensioenattest is niet beschikbaar in het ziekenfonds van persoon X en persoon X beschikt er niet meer over. Zou het mogelijk zijn een duplicaat te leveren van het pensioenattest van zijn/haar rustpensioen?
- persoon Z woonde in de periode 10 mei 1999-2 januari 2017 in het buitenland. Sinds 3 januari 2017 woont hij/zij terug in België. Persoon Z beschikt over een eigen rustpensioen, maar zijn/haar attest werd nooit verstuurd omdat hij/zij zich in het buitenland bevond. Het attest is niet beschikbaar in de wachtkamer. Zou het mogelijk zijn de pensioeninstelling te contacteren om het attest te versturen via de flux 101?
- persoon Z beschikt niet over een pensioenattest, maar ontvangt wel maandelijks een betaling van een pensioeninstelling. Zou het mogelijk zijn uit te zoeken wat het pensioen is dat aan de basis ligt van deze betaling. En is het mogelijk een duplicaat op te maken indien het over een eigen rustpensioen gaat?

3. Ontvankelijkheid van de aanvragen

In deze omzendbrief wordt ook gepreciseerd welke aanvragen moeten gebeuren binnen het kader van het proces “aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde” van de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens van de DAC, en welke in het proces “aanvragen aangaande de inschrijving als gerechtigde in hoedanigheid van weduwe/weduwnaar” van de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens van de DAC of welke aanvragen bij de directie internationale relaties van de dienst voor geneeskundige verzorging worden behandeld, en daar derhalve moeten worden ingediend.

3.1. Het proces aanvragen in verband met de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar van de Afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens

In de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens komen ook verschillende aanvragen toe met betrekking tot de inschrijving in de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar. Deze dienen best onderscheiden te worden van de aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde. Beide gaan aan de basis meestal over recht op een pensioen en meestal ook over de vraag voor een duplicaat van het bijhorend pensioenattest. Bij de hoedanigheid van gepensioneerde hebben de vragen vaak betrekking op het rustpensioen, en bij de dossiers aangaande de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar hebben de vragen vaak betrekking op het overlevingspensioen.

Artikel 32, eerste lid, 16° van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, maakt in dat opzicht drie elementen duidelijk:

- 1) de wetsbepaling verwijst voor het bewijs enkel naar de burgerlijke staat van weduwe of weduwnaar (zonder bijvoorbeeld te vereisen dat ook een overlevingspensioen of ander voordeel wordt genoten);
- 2) de wetsbepaling preciseert dat het moet gaan om weduwen of weduwnaars van “voornoemde gerechtigden”; het moet derhalve gaan om personen die weduwe of weduwnaar geworden zijn van personen die de hoedanigheid van gerechtigde hadden, zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid, 1° tot en met 15°. We merken hierbij ook op dat de overledene enkel de hoedanigheid van gerechtigde moet hebben, en niet noodzakelijk ook effectief nog recht moest hebben op tegemoetkomingen;
- 3) de wetsbepaling impliceert ook een onmiddellijk chronologisch verband: dat het namelijk moet gaan om personen die weduwe/weduwnaar zijn van de gerechtigde op het moment van overlijden van die gerechtigden.

De omzendbrief V.I. nr. 2014/432 de dato 5 november 2014 preciseert nader hoe de hoedanigheid van gerechtigde weduwe/weduwnaar moet bewezen worden. In het punt 2.14 wordt gesteld dat “de hoedanigheid van deze gerechtigden” op de eerste plaats gebaseerd is op de burgerlijke staat van weduwe of weduwnaar van de personen die op het moment van overlijden gerechtigde waren in de zin van artikel 32, eerste lid, 1° tot en met 15°”, en dat “Het bezit van de hoedanigheid van gerechtigde staat dus los van – bijvoorbeeld – het genot van het overlevingspensioen”. De omzendbrief bepaalt ook verder dat de hoedanigheid in de eerste plaats moet blijken uit de gegevens van het Rijksregister en (...) uit de overlijdensakte, waaruit zal blijken dat het wel degelijk gaat om de weduwe of weduwnaar van een voormalige gerechtigde. In een voetnoot uit de voormelde omzendbrief over het bewijs van de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar wordt bovendien ook gesteld dat “het elektronisch attest met betrekking tot het overlevingspensioen is een indicatie van het mogelijke bezit van deze hoedanigheid.” De omzendbrief stelt dus duidelijk dat het attest van het overlevingspensioen geen bewijs van de hoedanigheid vormt, maar slechts een indicatie van het mogelijke, eventuele bezit van de hoedanigheid.

Dezelfde voetnoot in de omzendbrief maakt ook nog duidelijk dat het attest van het overlevingspensioen een rol speelt in een ander kader dan het bewijs van de hoedanigheid van gerechtigde, namelijk in de optie om een gerechtigde als persoon ten laste in te schrijven (in de situatie waarin het overlevingspensioen beantwoordt aan een loopbaan van minder dan één derde van een volledige loopbaan mag de rechthebbende op dat overlevingspensioen zich nog inschrijven als PTL als aan de andere voorwaarden wordt voldaan voor een inschrijving als PTL).

De aanvraag voor een duplicaat van een attest voor een overlevingspensioen zal de dienst bijgevolg weigeren. Indien de verzekeringsinstelling in zijn vraag specificeert dat hij inlichtingen nodig heeft over de fractie van het overlevingspensioen (het overlevingspensioen was gebaseerd op een loopbaan van $\pm 1/3^{\text{de}}$), om uit te maken of de inschrijving als PTL mogelijk is, zal de dienst deze informatie naar de verzekeringsinstelling doorsturen.

Indien deze aanvragen gebeuren via mail wordt het e-mailadres dac-acces@riziv.fgov.be gebruikt. Het onderwerp van de mail wordt als volgt opgemaakt: aanvraag m.b.t. het gebruik van de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar gevolgd door de naam (voornaam gevolgd door de familienaam) en het INSZ-nummer van de betrokken sociaal verzekerde. Het verschil in onderwerp maakt duidelijk dat het om een andere aanvraag gaat dan bij de hoedanigheid van gepensioneerde. Ook bij deze aanvragen moet duidelijk het voorwerp ervan worden gepreciseerd.

Hier volgen enkele niet-limitatieve voorbeelden van aanvragen binnen het proces aanvraag met betrekking tot het gebruik van de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar:

- wat is de fractie van het overlevingspensioen van persoon A?
- persoon B beschikt niet over een pensioenattest, maar ontvangt wel maandelijks een betaling van een pensioeninstelling. Zou het mogelijk zijn uit te zoeken wat het pensioen is dat aan de basis ligt van deze betaling. En is het mogelijk ons de fractie over te maken indien het over een overlevingspensioen gaat?

Voor het proces aanvraag met betrekking tot het gebruik van de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar wordt naast een ontvangstbevestiging vanwege de afdeling, één typebrief voorzien, namelijk de typebrief met inlichtingen over de fractie van het overlevingspensioen (6).

Indien een aanvraag wordt ingediend binnen het proces aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde en betrokkene heeft naast zijn rustpensioen ook een overlevingspensioen, zal het antwoord van de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens alleen betrekking hebben op het rustpensioen. Als de verzekeringsinstelling informatie wil over beide pensioenen, zal dat in de aanvraag moeten worden aangegeven.

In het antwoord wordt niet ingegaan op het feit dat het attest overlevingspensioen geen bewijsstuk is voor de inschrijving als gerechtigde in de hoedanigheid van weduwe/weduwnaar. De afdeling gaat er van uit dat de verzekeringsinstelling hiervan op de hoogte is.

3.2. De directies internationale relaties en juridische zaken & toegankelijkheid van de dienst voor geneeskundige verzorging

De afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens van de DAC is niet de enige dienst van het RIZIV die aanvragen behandelt met betrekking tot het bewijs van de hoedanigheid van gepensioneerde (en weduwe/weduwnaar). De directie juridische zaken & toegankelijkheid van de dienst voor geneeskundige verzorging is verantwoordelijk voor de reglementaire inschrijvingsvoorwaarden in deze en alle andere hoedanigheden. De directie internationale relaties van DGV is bevoegd voor interpretaties van de inschrijvingsreglementering met een internationaalrechtelijk aspect, maar ook voor aanvragen met betrekking tot bewijsstukken die een inschrijving mogelijk maken indien de betrokken verzekerden uit het buitenland afkomstig zijn of als de verzekerde in het buitenland woont.

In het algemeen kunnen we het volgende stellen met betrekking tot het aanvraagdossier met betrekking tot pensioenattesten met een internationaal aspect die binnen de bevoegdheden vallen van de directie internationale relaties van DGV (rir@riziv.fgov.be):

- 1) indien een persoon in België woont, maar een ander land wordt aangeduid als land dat de geneeskundige verzorging ten laste neemt (in toepassing van een internationale overeenkomst), dan komt het aan het bevoegde buitenlandse orgaan toe om een document af te leveren, waarmee de betrokken persoon zich bij een Belgische verzekeringsinstelling kan inschrijven;
- 2) indien een persoon in het buitenland woont, maar België werd aangeduid als land dat de geneeskundige verzorging ten laste neemt (in toepassing van een internationale overeenkomst), dan komt het aan zijn Belgische verzekeringsinstelling toe om een document af te leveren, waarmee de betrokken persoon zich kan inschrijven bij de verzekeringsinstelling van zijn woonland;
- 3) indien een persoon in het buitenland woont, maar rechten heeft ten laste van de Belgische verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging, maar het betrokken attest (in het geval van dit proces een pensioenattest) verloren is gegaan of nooit werd afgeleverd, dan komt het aan RIR toe om zulk attest bij de pensioendienst aan te vragen, waarmee hij zijn rechten ten laste van België kan openen.

De afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens van DAC is wel bevoegd voor aanvragen indien een persoon in België woont, maar tevoren in het buitenland gewoond heeft en hij rechten heeft op geneeskundige verzorging ten laste van de verplichte verzekering, maar het betrokken attest (in het geval van dit proces een pensioenattest) verloren is gegaan of nooit werd afgeleverd, dan is het aan de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens om een attest of duplicaat ervan af te leveren, opdat betrokkene rechten kan openen bij een Belgische verzekeringsinstelling.

Als antwoord op aanvragen die niet ontvankelijk zijn in de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens omdat de materie onder de bevoegdheid valt van de directie internationale relaties van DGV, bestaat 1 typebrief, namelijk typebrief 1.4. (voor verdere informatie hierover, zie punt 4.3).

3.3. Aanvragen duplicaten andere pensioenattesten

Niet elke betaling van een pensioen of een gedeelte van een pensioen, laat een hoedanigheid van gerechtigde ontstaan binnen de verzekering voor geneeskundige verzorging. De afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens maakt geen duplicaten op voor pensioenattesten die geen rechten op prestaties geneeskundige verzorging openen op basis van de hoedanigheid van gepensioneerde (vb. attesten van overlevingspensioenen, van onvoorwaardelijke pensioenen als gepensioneerde zelfstandige,...).

Als antwoord op aanvragen met betrekking tot het bewijs voor de inschrijving als gerechtigde in de hoedanigheid van gepensioneerde voor iemand die beschikt over een Belgisch pensioenrecht verschillend van een rustpensioen of over een buitenlands pensioen, wordt 1 typebrief gebruikt, namelijk typebrief 5.2. (geen rustpensioen).

4. Antwoordmodaliteiten (Verwerking aanvragen door de dienst)

4.1. Inleiding

Indien een aanvraag toekomt bij de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens die buiten haar bevoegdheid valt, zal deze worden doorgestuurd naar de bevoegde directie en de VI zal hiervan op de hoogte worden gebracht. Daarna wordt het dossier afgesloten.

Indien een specifieke aanvraag toekomt voor een duplicaat voor een pensioenattest dat geen rechten geeft op het gebruik van de hoedanigheid van gepensioneerde als gerechtigde, zal de aanvraag worden geweigerd wegens niet-ontvankelijk (In deze situaties zal typebrief 5.2 worden verstuurd. Verdere inlichtingen zijn terug te vinden onder punt 4.3).

Indien een aanvraag toekomt bij de afdeling administratieve toegankelijkheidsgegevens die binnen onze bevoegdheid valt, zijn er 2 mogelijkheden:

- de aanvraag valt binnen de scenario's zoals voorzien in de beslissingsbomen in bijlage 1 en 2. Dan zal één van de voorziene typebrieven worden gestuurd. (meer hierover in punt 4.3)
- de aanvraag valt buiten deze voorziene scenario's. Het dossier zal worden geanalyseerd en behandeld buiten de scope van dit proces. Ook de afspraken m.b.t. behandelingstermijn en de tweetaligheid van het antwoord vallen hier weg.

4.2. Gebruik van een dossiernummer/antwoorden via mail (dac-acces)

De dienst gaat aan elk aanvraagdossier een specifiek dossiernummer koppelen. Dit dossiernummer wordt mee opgenomen in het antwoord. Het onderwerp van het antwoord (alsook van vragen om aanvullende inlichtingen indien nodig) zal bestaan uit : aanvraag bewijs hoedanigheid gepensioneerde, gevolgd door de naam en het INSZ-nummer van de betrokken sociaal verzekerde en het dossiernummer.

De antwoorden worden verstuurd via mail, vanuit de mailbox dac-acces@riziv.fgov.be. Dit zal ook het geval zijn als een verzekeringsinstelling een aanvraag verstuurt via de gewone post.

Het antwoord wordt steeds in 2 talen opgemaakt, indien het gaat om één van de voorziene typebrieven.

4.3. De beslissingsbomen en bijhorende templates (typebrieven t.a.v. de V.I.)

Rekening houdend met de herziening van het proces “aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde”, herwerkte en actualiseerde de afdeling administratieve toegankelijkheid ook zijn type-antwoorden aan de VI, met referentie naar gemaakte afspraken en genomen omzendbrieven.

De typebrieven zijn opgemaakt in beide landstalen: een typebrief voor een welbepaalde situatie omvat het antwoord zowel in het Nederlands als in het Frans. De teksten bevinden zich in bijlage 3.

Het gaat onder meer om volgende types standaardantwoorden ten aanzien van de verzekeringsinstelling in het proces aanvragen aangaande bewijsstukken voor de hoedanigheid van gepensioneerde:

- typebrief 1.1: Ontvangstbevestiging – Algemeen
- typebrief 1.2: Ontvangstbevestiging – Een herinnering zonder gevolg
- typebrief 1.3: Ontvangstbevestiging – Een herinnering I met wijziging prioriteit
- typebrief 1.4: Ontvangstbevestiging bij aanvragen die voor de directie internationale relaties van DGV zijn
- typebrief 2.1: Antwoord bij verloren gegaan papieren pensioenattest rustpensioen (dat werd afgeleverd voor 2003 of na 2003), met in bijlage het gevraagde duplicaat
- typebrief 2.2.: Antwoord ingeval de flux A101 blokkeert, met in bijlage het gevraagde duplicaat
- typebrief 3: Antwoord ingeval het pensioenattest voor het rustpensioen reeds consulteerbaar is in L101 of in de wachtkamer zit
- typebrief 4: Antwoord ingeval het pensioenattest rustpensioen spoedig zal worden verstuurd via de A101
- typebrief 5.1: Antwoord indien er geen pensioen is en dus ook geen recht op het gebruik als gerechtigde van de hoedanigheid van gepensioneerde
- typebrief 5.2: Antwoord indien er geen rustpensioen, maar alleen een pensioen verschillend van een rustpensioen is, dus geen recht op het gebruik als gerechtigde van de hoedanigheid van gepensioneerde
- typebrief 6: Antwoord indien er alleen een overlevingspensioen is, met inlichting over de fractie van het overlevingspensioen ($\pm 1/3$).

Voor sommige meer complexe vragen zal niet met een typebrief worden gewerkt. Deze antwoorden worden dan uitzonderlijk slechts in één landstaal opgemaakt. Als de verzekeringsinstelling een betaling opmerkt en de afdeling om inlichtingen vraagt op basis van welk pensioenrecht deze uitbetaling gebeurt, zal de afdeling antwoorden op basis van de voorziene typebrieven.

4.4. Behandelingstermijn aanvragen

De dienst streeft er naar de aanvragen te behandelen en beantwoorden binnen een termijn van 2 maanden. Het is dan ook niet nuttig om voor het verstrijken van deze periode een herinnering te sturen.

De verzekeringsinstelling heeft de mogelijkheid aan te geven wanneer een dossier prioritair moet worden behandeld. Maar deze mogelijkheid blijft een uitzondering en dient te worden gemotiveerd.

Indien de verzekeringsinstelling voor het verstrijken van de periode van 2 maanden een rappel stuurt om het dossier prioritair te verwerken, wordt ook hier een motivatie verwacht. In bijlage 3 met typebrieven bevinden zich ook twee typebrieven met betrekking tot deze afwijking van de gewone termijn, namelijk een ontvangstbevestiging met een goedkeuring van de aanvraag voor het prioriteren van de verwerking van het dossier (typebrief 1.3) én een antwoord dat de termijn van 2 maanden nog niet werd overschreden (typebrief 1.2).

Omzendbrief V.I. nr. 2017/230 – 241/4 van 24 juli 2017.